

Soluțiile USR pentru problema muncitorilor români din străinătate

Asigurarea de locuri de muncă decente în România și susținerea încadrării în câmpul muncii aici în țară a românilor ar trebui să reprezinte o prioritate zero a guvernului român, mai ales în contextul actualei crize. De aceea, printre angajamentele asumate de USR pentru guvernare, se numără o serie de măsuri care vizează tocmai păstrarea locurilor de muncă și stimularea încheierii de contracte legale de muncă în numeroase domenii în care astăzi este generalizat fenomenul muncii la negru.

Cele mai bune măsuri pentru muncitorii români care merg sezonier în străinătate sau pe termen lung sunt, în mod normal, cele care asigură condiții optime de muncă și un salariu decent aici în România, pentru ca aceștia să nu mai fie nevoiți să plece. Țara noastră se confruntă cu o lipsă acută a forței de muncă, calificată sau necalificată, în diverse domenii ale economiei, în timp ce numărul celor care aleg să caute un loc de muncă afară este în continuă creștere.

Dar pentru că nu suntem încă în momentul în care condițiile din țară să fie suficiente pentru a opri exodul de muncitori, avem nevoie de o atenție particulară în următorii ani pentru a-i proteja și sprijini pe aceștia acolo unde sunt, în țările în care au ales să lucreze.

Situația actuală a muncitorilor români în străinătate

Sunt sute de mii de muncitori români sezonieri în străinătate. Numai în Germania ținta este de a aduce în lunile aprilie și mai ale acestui an câte 40 de mii de muncitori străini, ajungându-se anual la aproximativ 300.000 de lucrători sezonieri străini încadrați în sectorul agricol, majoritatea fiind din România și Polonia. La începutul lunii aprilie, în plină pandemie, Guvernul estima că aproximativ 100.000 de muncitori români vor pleca să muncească sezonier în străinătate. Este nevoie de un studiu amplu despre situația reală din fiecare stat, regiune și domeniu de activitate în care se încadrează muncitorii români în străinătate.

Principalele probleme pe care le-am identificat noi în urma discuțiilor cu mai mulți conaționali aflați la muncă sezonieră în străinătate sunt legate de: contractele abuzive; nerespectarea drepturilor muncitorilor (timp de odihnă, plată salarială, etc.); intermedierea plasării muncitorilor de către firme neautorizate care recurg la înșelătorie, cerând comisioane și avans și lăsând apoi acei oameni fără niciun ajutor; o realitate diferită la fața locului decât condițiile discutate anterior, cum ar fi: asigurarea cazării, transportului sau mâncării contra unui preț prestabilit; lipsa asigu-

rării de sănătate; lipsa consilierii și sprijinului juridic în cazul în care muncitorii sunt dați afară de la locul de muncă abuziv; lipsa sprijinului pentru întoarcerea în România. Există și cazuri extreme, când abuzurile angajatorilor și intermediarilor includ violențe la care sunt supuși muncitorii, care merg de la amenințări și bătăi până la violuri, crime și sclavie, cum sunt cazurile raportate de exemplu în Sicilia și în alte părți din sudul Italiei.

Să nu uităm totuși că ne adresăm nu doar cazului muncitorilor români sezonieri din Germania, care acum e mediatizat, ci și problemelor din alte state. În Marea Britanie, de exemplu, după statisticile oficiale britanice trăiesc aprox. 400.000 de români, mulți dintre aceștia având un loc de muncă în economia formală sau informală. Românii au nevoie de acces ușor la forme legale de muncă, la sistemele de sănătate, protecție socială și justiție ale țării gazdă și la o plată salarială corespunzătoare, fără niciun fel de discriminare față de angajații locali. Atât profesioniștii, cât și muncitorii români necalificați, reprezintă o resursă esențială în economia țărilor europene, iar lipsa lor ar avea un impact negativ direct asupra economiilor europene.

Vrem să ne asigurăm prin măsurile propuse că muncitorii români din străinătate sunt tratați ca cetățeni europeni cu drepturi depline.

Măsuri imediate în contextul pandemiei COVID-19

1. Organizarea corespunzătoare a transportului terestru și aerian, atât pe teritoriul României, cât și pe teritoriul țării gazdă, prin implicarea misiunilor diplomatice;
2. Un plan concret de gestiune a fluxului de români care muncesc sezonier în străinătate. Un plan adaptat pentru relația cu fiecare țară în parte și specificului muncii la care merg românii. Rute organizate de transport în ambele direcții, accesibile și pentru cei care doresc să se întoarcă în țară, nemaivând un contract de muncă activ sau fiind nevoiți să facă o pauză de câteva luni, cum e cazul îngrijitoarelor din Austria.

3. Informarea corespunzătoare a muncitorilor cu privire la măsurile de precauție pe care trebuie să le ia în perioada pandemiei.

4. Condițiile de transport, cazare și muncă să asigure normele de protecție împotriva îmbolnăvirii cu Covid-19.

Măsuri necesare pentru îmbunătățirea situației pe termen lung

1. O amplă campanie de informare, atât în mass-media și online, cât și local, destinată muncitorilor români care merg la muncă în străinătate sezonier sau pe termen lung. Informarea corectă, adaptată și din timp a muncitorilor români, cu privire la măsurile de precauție pe care trebuie să le întreprindă, atât sanitare, cât și contractuale, alegere de intermediari, drepturi, contacte de sprijin etc., va preveni apariția cazurilor multiple de nerespectare a drepturilor acestora și de înșelătorie.

Modalități de informare:

- Distribuirea Ghidului muncitorului român și a unui pliant informativ cu numerele de contact de sprijin pentru aceștia, cu ajutorul firmelor intermediare autorizate. Împreună cu contractul de muncă transmis online sau fizic să fie adăugat obligatoriu și un kit de informare adaptat specificului fiecărei țări.
- Informarea muncitorilor la aeroport sau în punctele de plecare cu autocarul, oferindu-li-se același kit care să conțină Ghidul muncitorului român și un pliant informativ cu numerele de contact de sprijin, dar și organizațiile și sindicatele locale la care pot apela ulterior în caz de necesitate.
- O campanie de informare online și în mass-media, dedicată muncitorilor români, cu scopul de a preveni riscurile la care se pot expune. Evidențierea importanței contractării unei firme intermediare autorizate, citirii cu atenție a prevederilor contractuale și cunoașterea numerelor de sprijin la care pot apela ulterior.

2. Urmărirea la nivel de guvern a unui tablou de bord integrat, detaliat pe țări și regiuni, prin care să fie urmărită fiecare categorie de muncitori în parte: în agricultură, îngrijitoare, abatoare, etc.

- Problemele specifice cu care se confruntă frecvent muncitorii și ce soluții legislative sau tehnice sunt necesare pentru rezolvarea lor.
- Prevederi minime contractuale necesare: durata minimă a contractului; normă de muncă vs. timp de odihnă; venit salarial minim garantat; servicii oferite de către angajator (mancare, cazare, transport, asigurare medicală, securitate în muncă, etc.).
- Datele cu privire la necesarul de muncitori străini și pentru ce perioadă de timp.
- Gradul de transpunere a legislației europene în legislație națională în fiecare țară.
- Lista firmelor autorizate să intermedieze sau să angajeze muncitori străini sezonieri în fiecare țară. Aceasta să fie publicată pe site-ul Ministerului Muncii și Protecției Sociale și pe cel al Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă.
- Date cu privire la ONG-urile și sindicatele locale care pot ajuta și interveni în cazul apariției unor probleme sau nerespectării drepturilor legate de muncă.

3. **O colaborare intensă între autoritățile române și cele străine atât la nivel central între ministerele muncii din România și cele din statele gazdă,** cât și la nivel local sau regional, prin asigurarea dezvoltării rețelei de atașați pentru probleme de muncă și sociale, pentru a asigura respectarea obligațiilor părților implicate, angajatori, intermediari sau state.

4. **Măsuri mai ferme și o cooperare mai strânsă între Ministerul Afacerilor Interne, Ministerul Justiției și omologii lor din țările în care muncesc cetățenii români,** în vederea asigurării respectării legislației în vigoare, intervenirii în caz de abuz, trafic de persoane, violență la locul de muncă, exploatare, sclavie, etc și pedepsirii celor responsabili.

5. **Adaptarea legislației în vigoare** astfel încât să existe reguli mai stricte pentru înființarea sau pre-

lungirea autorizației de funcționare a firmelor intermediare de plasare a forței de muncă în străinătate.

6. **Verificarea regulată și cu rigurozitate a firmelor intermediare** de către autoritățile statului român dacă acestea respectă, în contractele oferite muncitorilor, prevederile legislației muncii din statul gazdă și dacă nu sunt strecurate anumite clauze abuzive care să lase fără protecție, asistență medicală, drept la odihnă sau dreptul la plata salarială corespunzătoare muncitorii români. Aceleași firme trebuie să informeze corect înainte de plecare angajații cu privire la condițiile de muncă, drepturile și obligațiile acestora și să le ofere asistență și sprijin pe întreaga perioadă contractuală, până la întoarcerea lor în țară. În cazul nerespectării legislației în vigoare acestea își vor pierde autorizația de intermediere a forței de muncă.

Printr-o verificare riguroasă și regulată a firmelor care oferă servicii de plasare a forței de muncă în străinătate, prin intermediul anunțurilor online și offline, vor fi **depistate firmele fantomă și cele neautorizate.** Acestui gen de intermediari încă le cad pradă zeci de români, deși unele firme neautorizate activează de mai mult timp și au fost făcute plângeri și sesizări la autoritățile responsabile de către cei păgubiți, nu au fost luate măsuri pentru închiderea lor și pedepsirea celor implicați. Sunt necesare pedepse mai dure pentru firmele care nu respectă legislația în vigoare și prevederi mult mai clare în legislație care să ducă la protejarea muncitorilor de acest tip de abuzuri.

7. **Monitorizarea regulată a situației celor plecați,** de către MAE, prin intermediul misiunilor diplomatice și să se asigure că drepturile cetățenilor români sunt respectate pe teritoriul țării gazdă și beneficiază de condiții egale de muncă și de plată salarială similare cu cele ale cetățenilor aceluși stat.

8. **Verificarea periodică, de către Ministerul Muncii și Protecției Sociale, a situației raportată de statele gazdă** în urma controalelor firmelor intermediare și a celor angajatoare, care plasează forță de

muncă străină. Acolo unde sunt depistate nereguli, pe lângă sancționarea responsabililor, statul român poate exclude acel intermediar din lista firmelor din acea țară cu care colaborează dacă nu sunt remediate problemele identificate..

9. Utilizarea eficientă a Registrului Național al firmelor de plasare a forței de muncă existent și extinderea la nivel european a modului de control prin **înființarea unui Registru European**, care să fie actualizat în permanență, prin colaborarea dintre ministerele muncii din fiecare stat, astfel încât muncitorii să fie protejați de munca la negru sau falsificarea actelor de muncă de către firmele neautorizate.

10. Oferirea de sprijin muncitorilor, în cooperare cu statele respective, pentru **afiliere la un sindicat local sau organizarea unui sindicat propriu**.

11. Cooperarea statului român cu R. Moldova, în vederea aplicării acestor măsuri, întrucât mulți cetățeni ai statului vecin merg la muncă în străinătate având și cetățenie română.